Četvrtak, 28. studenog 2019.

P9_TA(2019)0082

Mjere za ublažavanje posljedica presude WTO-a o sporu o Airbusu na europsku poljoprivredu

Rezolucija Europskog parlamenta od 28. studenoga 2019. o mjerama za ublažavanje posljedica za europsku poljoprivredu proizašlih iz presude WTO-a u sporu oko Airbusa (2019/2895(RSP))

(2021/C 232/10)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir odluku koju je 2. listopada 2019. donio arbitražni sudac WTO-a u sporu oko subvencija za Airbus (DS316), a kojom se odobravaju protumjere SAD-a za izvoz EU-a u vrijednosti od 7,5 milijardi USD (6,8 milijardi EUR),

— uzimajući u obzir službenu odluku Tijela za rješavanje sporova WTO-a od 14. listopada 2019. o odobravanju tih protumjera,

— uzimajući u obzir odluku SAD-a da od 18. listopada 2019. uvede nove carinske stope od 25 % *ad valorem* za određene poljoprivredne proizvode i za određene nepoljoprivredne proizvode i 10 % *ad valorem* za nepoljoprivredne proizvode,

— uzimajući u obzir relevantne članke Uredbe (EU) br. 1144/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o mjerama informiranja i promocije u vezi s poljoprivrednim proizvodima koje se provode na unutarnjem tržištu i u trećim zemljama te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 3/2008 ([1]) (dalje u tekstu „Uredba o promociji poljoprivrednih proizvoda") i Provedbenu odluku Komisije od 18. studenoga 2019. o donošenju programa rada za 2020. u vezi s mjerama informiranja i promocije u vezi s poljoprivrednim proizvodima koje se provode na unutarnjem tržištu i u trećim zemljama,

— uzimajući u obzir relevantne članke Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda ([2]) (Uredba o jedinstvenom ZOT-u),

— uzimajući u obzir članak 132. stavke 2. i 4. Poslovnika,

A. budući da je SAD glavno odredište za izvoz poljoprivrednih proizvoda iz EU-28, koji je 2018. iznosio 22,3 milijarde EUR (16 % ukupnog izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda), i stoga predstavlja nezamjenjivo tržište i u smislu vrijednosti i u smislu obujma;

B. budući da će novim carinama podlijegati izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz EU-a u iznosu od 4,3 milijarde EUR (60 % ukupne vrijednosti protumjera), te da će one dosegnuti 1,1 milijardu EUR;

C. budući da su Ujedinjena Kraljevina, Francuska, Španjolska, Italija, Njemačka i Irska države koje je najviše pogodila odluka SAD-a, pri čemu će ta odluka imati negativne posljedice i za poljoprivredno-prehrambene sektore ostalih država članica EU-a;

D. budući da su glavni poljoprivredni proizvodi na koje će se odnositi sankcije SAD-a karakteristični proizvodi EU-a s vrlo visokom dodanom vrijednošću koji su često zaštićeni u okviru programa kvalitete EU-a (vina i jaka alkoholna pića poput nemiješanog čistog („single malt") viskija, maslinovo ulje te mliječni proizvodi poput maslaca i sira);

([1]) SL L 317, 4.11.2014., str. 56.
([2]) SL L 347, 20.12.2013., str. 671.

E. budući da se tim sankcijama, iako u manjoj mjeri, cilja i na druge poljoprivredne proizvode poput stolnih maslina, svinjetine, kave, slatkih keksa, obrađenog voća, agruma, dagnji, likera i kašmira;

F. budući da su poljoprivrednici i gospodarski subjekti u poljoprivredno-prehrambenom lancu nakon ruskog embarga još jednom žrtve nepoljoprivrednog trgovinskog sukoba izvan njihova utjecaja i budući da bi odluka SAD-a o primjeni spomenutih carina mogla biti na snazi na neodređeno vrijeme sve dok države članice ne prihvate odluku WTO-a o sporu oko Airbusa;

G. budući da će protumjere SAD-a dovesti do ekonomske i pravne nesigurnosti za europske proizvođače u sektoru koji je već po svojoj prirodi nestabilan te će se tim protumjerama povećati nestabilnost na unutarnjem tržištu EU-a, koje se mora nositi s poremećajima uzrokovanima ruskim embargom i pripremiti za negativne gospodarske posljedice mogućeg povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz EU-a;

H. budući da, u skladu s odredbama američkih zakona, SAD može uvesti tzv. kružno carinjenje proizvoda koje bi neizravno utjecalo na druge proizvode i pojačalo ekonomske posljedice protumjera te bi imalo nerazmjeran utjecaj na poljoprivredno-prehrambeni sektor;

I. budući da je spor oko subvencija za Boeing još uvijek u tijeku pred WTO-om;

J. budući da će u nekim sektorima, kao što su sektori stolnih maslina (na koji se od studenoga 2017. već primjenjuju američke carine) i maslinovog ulja, odluka SAD-a dodatno ugroziti ionako osjetljivu situaciju na unutarnjem tržištu, dok nekim drugim sektorima, poput sektora vina, viskija i mliječnih proizvoda prijeti opasnost od ozbiljnih poremećaja na tržištu općenito; budući da bi takva odluka ugrozila rast, ulaganja i otvaranje radnih mjesta te bi dovela do znatnog smanjenja konkurentnosti i tržišnog udjela, koji su se gradili godinama, pri čemu bi oporavak od tih posljedica bio vrlo težak;

K. budući da će te carine dovesti do znatnog povećanja cijena za potrošače te ekonomskih gubitaka i gubitaka radnih mjesta za poduzeća s obje strane Atlantika, što u konačnici pogoduje proizvođačima izvan EU-a i SAD-a;

L. budući da se, u skladu s postojećim pravilima EU-a, promotivne kampanje koje su već odobrene i usmjerene na američko tržište ne mogu ponovno osmisliti te je u slučaju primjene američkih carina moguće da neke provedene mjere za promicanje proizvoda vrlo visoke proizvodnje dožive neuspjeh;

M. budući da je poljoprivreda EU-a, koja je po svojoj prirodi posebno osjetljiva, sve više integrirana u međunarodna tržišta, čime se naglašava važnost konstruktivnih trgovinskih odnosa i održavanja lanca opskrbe hranom s visokokvalitetnim proizvodima koji zadovoljavaju potrebe potrošača;

1. izražava duboku zabrinutost zbog kolateralne štete koja prijeti poljoprivredno-prehrambenom sektoru duž cijelog poljoprivredno-prehrambenog lanca EU-a kao posljedica odluke Sjedinjenih Država o nametanju protumjera Europskoj uniji zbog spora oko Airbusa; smatra neprihvatljivim da poljoprivredni sektor snosi velik dio troškova pravnog spora koji proizlazi iz potpuno nepovezanog sektora; izražava žaljenje zbog odluke o nametanju carina na toliko velik broj poljoprivrednih proizvoda;

2. izražava duboko žaljenje zbog nesudjelovanja SAD-a u pokušajima EU-a da se pravovremeno pronađe sporazumno rješenje prije primjene carina; ističe svoju zabrinutost zbog činjenice da je SAD odbio surađivati s EU-om na pronalaženju pravodobnog rješenja za naše zrakoplovne industrije u kontekstu dugotrajnog spora oko Airbusa i Boeinga;

3. podržava napore Komisije i potiče je da nastavi pokušavati pronaći sporazumna rješenja kako bi se smanjile trenutačne trgovinske napetosti između dviju strana;

4. ističe da je potreban koordiniran i jedinstven odgovor EU-a, posebno s obzirom na to da su carine osmišljene tako da neravnomjerno utječu na različite države članice u pokušaju da se razjedini stajalište Unije;

5. poziva Komisiju da pomno prati poljoprivredno-prehrambeno tržište EU-a radi pravodobnog utvrđivanja poremećaja uzrokovanih primjenom carina, kumulativnim učincima u kombinaciji s ostalim događajima na tržištu, uključujući posljedice aktualnog ruskog embarga, i domino efektom koji u lancu opskrbe hranom uzrokuju dislocirani proizvodi;

6. poziva Komisiju da istraži učinak tih protumjera na zahvaćene sektore i na unutarnje tržište i da, kada je to potrebno, u skladu s pravilima WTO-a i u okviru proračuna, mobilizira hitnu potporu za sektore koji su najteže pogođeni tim carinama; u tom kontekstu izražava duboko žaljenje zbog nedostatka primjerenog financiranja za tu svrhu u proračunu za 2020.;

7. poziva Komisiju da razmotri korištenje alata u okviru jedinstvene zajedničke organizacije tržišta (jedinstveni ZOT), kao što su programi privatnog skladištenja i povlačenje s tržišta, kao i svih novih ili drugih dostupnih instrumenata i relevantnih mjera za suočavanje s poremećajima na unutarnjem tržištu;

8. pozdravlja najavu Komisije da će revidirati postojeće sekundarno zakonodavstvo obuhvaćeno jedinstvenim ZOT-om radi omogućavanja gospodarskim subjektima da produže trajanje promotivnih kampanja u SAD-u i da imaju veću fleksibilnost u vođenju aktualnih promotivnih kampanja u trećim zemljama kako bi ti subjekti mogli brzo reagirati i intenzivirati svoje aktivnosti u SAD-u te smanjiti utjecaj na potrošače ili kako bi se preusmjerili, kada je to potrebno, na alternativna tržišta tako što će reprogramirati aktivnosti koje su već odobrene za tržište SAD-a; poziva Komisiju da što prije uvede te izmjene i da donese dodatne mjere kako bi se osigurala veća fleksibilnost u vođenju promotivnih kampanja u okviru Uredbe o promociji poljoprivrednih proizvoda;

9. ustraje u tome da su sankcije SAD-a iznimne i da ih gospodarski subjekti nisu mogli predvidjeti i kontrolirati; stoga traži od Komisije da pravila o kontroli i reviziji prilagodi na način da se subjekti ne kažnjavaju zbog neizbježnih prilagodbi promotivnih aktivnosti koje će morati poduzeti ili za neizvršenje planiranih promotivnih aktivnosti;

10. poziva Komisiju da poduzme horizontalne informativne i promotivne mjere koje se mogu odvijati u obliku misija na visokoj razini, sudjelovanja na sajmovima i izložbama od međunarodne važnosti čiji je cilj unaprjeđenje ugleda i povećanje promidžbe dotičnih proizvoda u skladu s člancima 2. i 9. Uredbe o promociji poljoprivrednih proizvoda;

11. napominje da bi zbog tog konkretnog tržišnog problema Komisija trebala razmisliti o korištenju odredbi utvrđenih člancima 15. i 19. Uredbe o promociji poljoprivrednih proizvoda u cilju pružanja potpore subjektima koji će morati uložiti veće napore za ulazak na tržište SAD-a i ublažavanja prepreka ulasku;

12. traži od Komisije da, unutar dostupnih margina, odobri dodatne pozive, uz povećanje sredstava za promidžbu za 2019., s obzirom na to da je godišnji proračun već odobren, kako bi se spriječilo kašnjenje u brzom reagiranju na protumjere SAD-a;

13. podupire jačanje horizontalne Uredbe o promociji poljoprivrednih proizvoda, oslanjajući se na stručno znanje nacionalnih ureda za promicanje trgovine, kako bi se gospodarskim subjektima pomoglo u proširenju i učvršćivanju njihova položaja na tržištima trećih zemalja te u pronalaženju novih tržišta za proizvode iz EU-a s obzirom na reformu zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i sljedeću reviziju Uredbe o promociji poljoprivrednih proizvoda;

14. naglašava da je u tim okolnostima ključno izbjeći daljnje smanjenje proračuna ZPP-a i nastaviti s reformom krizne pričuve ZPP-a s obzirom na to da je sektor poljoprivrede sve više pod utjecajem nestabilnosti i politički motiviranih međunarodnih kriza koje iziskuju snažan i učinkovit proračunski odgovor;

15. ističe da je potrebno diversificirati izvozna tržišta i osigurati pristup tržištu za poljoprivredno-prehrambene proizvode pogođene američkim carinama uklanjanjem trajnih tehničkih prepreka koje sprječavaju gospodarske subjekte da u potpunosti iskoriste mogućnosti izvoza u okviru drugih trgovinskih sporazuma;

16. ponavlja svoju predanost slobodnoj trgovini i otvorenim tržištima s obzirom na to da su se zahvaljujući njima povećale gospodarske mogućnosti i mogućnosti zapošljavanja za brojna mala i srednja poduzeća u SAD-u i EU-u te naglašava važnost konstruktivnih trgovinskih odnosa koji su korisni i za EU i za SAD;

17. naglašava svoju potporu očuvanju sustava trgovanja utemeljenog na pravilima i WTO-u kao instituciji, pri čemu prepoznaje potrebu za sveobuhvatnom reformom, posebno u pogledu Žalbenog tijela WTO-a;

18. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.